

BROUWER, François Marie de, bisschop (Brugge 10 mei 1846 - Maredsous [Namen] 7 apr. 1927). Voor studie naar Rome gestuurd op 16 oktober 1864, doctoreerde hij aldaar in de wijsbegeerte en in de theologie en werd er tot priester gewijd op 16 april 1870. Zijn benoeming tot professor in de dogmatiek aan het Brugse seminarie volgde op 12 september 1871.

Op 21 november 1884 werd hij superior aan het klein seminarie te Roeselare als opvolger van ka-

nunnik Henri Delbar. In die functie ontmoette hij een groot aantal jonge Vlamingen, zoals Emiel Vliebergh, Robrecht de Smet en Cyriel Verschaeve, en was hij collega van Achiël Lauwers en Edward de Gryse.

Na zijn benoeming tot pastoor-deken van Menen, op 28 november 1894, vertrok hij in diezelfde functie naar Ieper, op 11 augustus 1897.

Door de oorlogsomstandigheden was hij sedert oktober 1914 de voornaamste diocesane geestelijke in het onbezette gebied, doch zonder contact met Mgr. Waffelaert te Brugge. Hij werd in januari 1915 door paus Benedictus XV benoemd tot apostolisch prefect voor het onbezette gebied, onder de directe jurisdictie van de aartsbisschop van Parijs, kardinaal Amette. Hij coördineerde zo ongeveer het gehele geestelijke leven achter de frontlijnes, zowel de onderwijsinstituten van Veurne en Poperinge, als de parochies. Hij nam als het ware een middenpositie in tussen de andere kerkelijke autoriteiten, zoals Mgr. De Wachter (Mechelen) en Mgr. Marinis (hoofdaalmoezenier van het Belgische leger), het Hof – waar hij hartelijke betrekkingen mee onderhield – en de Vlaamse kapelaans en aalmoezeniers. Hij vroeg aan zijn oudleerling Cyriel Verschaeve een gedicht ter gelegenheid van het vormsel van prinses Marie-José te Wulveringem, in augustus 1916.

Met veel tact en oogluikend liet hij Verschaeve in augustus 1917 begaan, toen de druk van de veiligheidsdiensten sterker werd, na diens Tweede Brief aan Koning Albert. Toen in de hoogste kringen geëist werd dat de Vlaamsgezinde Verschaeve uit Alveringem, waar hij kapelaan was, verwijderd zou worden, stelden De Brouwer en Maria Belpaire alles in het werk om dit te verhinderen. Zij konden daarbij rekenen op de steun van Ingenbleek, secretaris van de koning, en van minister Van de Vyvere. Deze interventie was noodzakelijk geworden, nadat De Broqueville als minister van oorlog opgevolgd was door De Ceuninck.

11 november 1918 bracht voor Mgr. De Brouwer een complete ontgoocheling. Bij het overdragen van zijn kerkelijke macht aan de bisschop van Brugge had hij tenminste de erkenning van zijn verdiensten achter het front verwacht. Mgr. Waffelaert ontnam hem vrijwel alles en plaatste hem koudweg in dezelfde positie als vóór augustus 1914. Dit lokte een scherp conflict uit met Mgr. Waffelaert. De Brouwer trok zich toen terug in de abdij van Maredsous.

LITERATUUR: *Maura Columban; The Irish nuns et Ypres. An episode of War* (1916); - *In Memoriam Mgr. de Brouwer*, in *La Patrie* (9 april 1927); - *Mgr. de Brouwer décédé*, in *La Libre Belgique* (9 april 1927); - M. Belpaire, *Gestalten in 't verleden* (1947); - F. van den Berghe, *Geschiedenis van de Latijnse Schoole en van het bisschoppelijk college van Veurne* (1952); - Y. de Brouwer, *De familie de Brouwer* (1952); - D. Vansina, *Verschaeve getuigt* (1955); - C. Verschaeve, *Verzameld Werk*, VIII (1961); - N. Huygebaert, *Brouwer, François Marie de*, in *Biographie Nationale*, XXVIII (1962); - A. van Wallegghem, *De oorlog te Dickebusch en omstreken 1914-1918*, uitgegeven door J. Geldhof, 3 dln. (1964-'67).

ROMAIN VANLANDSCHOOT